

Nr. 152 (923) IV m... D E D E L S T O R F.... 1948. VII. 12. pirmadienis

D. Britanijos notos TSRS-gai turinys

D. Britanija nurodo į tarptautinę padėtį dėl susidariusią dėl Berlyno blokados ir pabrėžia savo teisę būti Berlyne ir su juo susisiekti. Ši teisė išplaukia iš Vokietijos pralaimėjimo ir jos besąlyginės kapituliacijos. 4 sąjungininkai tarp savęs nustatė okup. sritis ir Berlyno okup. sektorius. Tai įvyko po to, kai vakarų sąjungininkų kariuomenės, jų tarpe ir XXI britų armija, pasitraukė ir užleido rušams Schweriną, Wismarę, Ludwigslustą ir kt., kad užėmus savo sektorius Berlyno. Šis susitarimas nustatytas susirašinėjimu 1945 m. VI mėn. tarp Stalino ir Trumano ir tarp Stalino ir Churchillio. Britų kariuomenė nebūtų atsitraukusi, jei būtų kilę abejojimų, kad ši teisė bus pažeista. Britai, o kartu ir amerikiečiai ir prancūzai, sąžiningai pildė visus susitarimus Berlyne, dalyvavo sąj. komendantūroje ir Kontrolinėje komisijoje, kad vėliau virto paparčiu. D. Britanijos vyriausybė mano, kad tos teisės raida, dvasia ir logika yra TSRS-gos vyriausybei suprantama ir ji dėl jos nesąginingys. Todėl D. Britanijos vyriausybė nepasiduos jokiams sovietų grėšimams ar spaudimams Berlyne. D. Britanija, JAV-bės ir Prancūzija, išplaukiant iš šios teisės, yra įpareigotos aprūpinti savo Berlyno sektorį 2,4 mil. gyventojų. Šis aprūpinimas turi daugiau žmonišką charakterį, nes gyventojų tarpe yra daug moterų ir vaikų. Yra nepakenčiama, kad viena okup. vadovybė, dėl atsiradusių nuomonių skirtumų ir nesusipratimų leidžia kęsti okup. Berlyno gyventojų dalį, arba tai siekia.

Todėl D. Britanijos vyriausybė nato save priversta reikalauti iš TSRS-gos vyriausybės atstatyti laisvą, pilną ir visišką susisiekimą tarp Berlyno ir vakarų Vokietijos. Šio reikalavimo išpildymas negali būti atidėliotas. D. Britanijos vyriausybė pareiškia, kad prievartos veiksmas čia ne vietoje ir, jei norima dėl nesusipratimų aiškintis, tai galima einant JTautų Chartos 33 str. kreiptis į JTautas. D. Britanijos vyriausybė sutinka užmogsti ir 4 sąjungininkų tiesiogines derybas Berlyne, bet su sąlyga, kad pirma to būtų atstatytas laisvas, pilnas ir visiškas susisiekinas tarp Berlyno vakarų sektorių ir vak. Vokietijos.

Panašiai buvo suformuotės ir JAV-bių bei Prancūzijos notos.

Britų spauda rašo, kad notose buvo vengta iššaukiančių žodžių, tačiau jos parašytos griežtai ir tvirtu tonu. "Manchester Guardian"

rašo, kad rusai, kaip ir kitos tautos nenusiteikusios šiuo metu kariauti.

Dėl Berlyno blokados viešai išsireiškė Churchill, kuris pažodėjęs opozicijos visišką parangą vyriausybei užsienio politikoje, tarp kitko kritikavo TSRS-gos laikyseną ir pareiškė, kad čia turina reikalą su Kromliu, bet ne su rusų tauta. Kromlius gi yra suinteresuotas kuo ilgiausia išlaikyti valdžią savo rankose ir laikyti prievartoje žintus milijonų pavergtų įvairių rasų žmonių. Churchill pritarė vyriausybei nositraukti iš Berlyno ir tuo pačiu pasinaudoti proga III pasauliniam karui išvengti.

Vyr. prokuroras Choweross pasakytoje kalboje daleido aplinkybę, kad dėl Berlyno įvykių galis kilti karas, tačiau jo dabar niekas nenori. Vienok rusų laikysena Berlyne atžvilgiu esąs pavojingas žaidimas.

Sovietų atsakymas į notas laukiamas šiandien.

Sovietai nesiliauja trukdyti

Rusai pranešė vakarų sąjungininkams, kad jų aviacija vakarų sąjungininkų naudojamame oro koridoriuje praves sklojo skridimo pratimus. Rusai prašo pratimų netur nuo skridimų susilaikyti. Kitane rašte rusai pasiūlė susisiekiną autonominis autostrada, tačiau kiekviena mašina kiekvieni atveju privalo turėti rusų išduota leidimą ir rusai palieka sau teisę našinas kratyti. Trečiame rašto rusai protestuoja prieš tariamus oro susisiekiną pažeidimus. Vakarų sąjungininkai į šiuos rusų raštus neatkreipė dėmesio. Rusai protestavo prieš algų išmokėjimą vakarų Berlyne "ostmarkonius". Gen. Robertson išvyko iš Berlyno į Londoną, kur natysis su Bevinu. Britų kariams ir civiliams tarn. Berlyne uždrausta vykti atostogų. Australijos min. pirma ir D. Brit, oro min. atvyko į Berlyną. Jie ten išbus kelias dienas.

Pranešimai

Šiandien vakaro 21,30 val. vasaros stovykloje bus paskutinis laužas. DPACS direktorius p. Pigott pažadėjo 2 sunkvežinius nuvežti tėvus į šį laužą. Sunkvežiniai išvyks apie 18 val. nuo Komiteto būstinės. Tėvai, norintieji vykti, užsirašo iki 17 val. pas gimnazijos sekretorių p. Markonį, bl. 6, kamb. 9.

Jau atspausdintas prof. dipl. inž. Pr. Drąsučio "Elektroinstalatorius Vadovėlis". Tai viena iš geriausių tos rūšies lietuvių kalboje knygų. Vadovėlio pavieni kainą 9,50 DM. Elektromonterių kursų klausytojams ir moksleiviams numatoma nuolaida. Užsisakyti iki liepos mėn. 16 d. pas A.Binbirį, bl. 6, kamb. 16.

Vokiečiai reiškia savo nuomonę

Koblencze susirinko 3 vakarinių Vokietijos sričių kraštų min. pirmininkai ir Berlyno vyr. burmistras L.Schröder suformulavo atsakymą vakarų sąjungininkams dėl konstitucijos, šių pakeitimo tarp atskirų kraštų ir okup. statuto. Vakarų sąjungininkai Londono konferencijos metu padarytus nutarimus patiekė vokiečiams pareikšti savo nuomonę. Nors dar oficialaus vokiečių atsakymo nėra, tačiau sužinota, kad Koblenzo konferencija nutarė, jog trijų okupacinių sričių ūkinis sąjungininkas esąs būtinybė. Konferencija siūlo sušaukti ne steigiamąjį susirinkimą, bet laikiną parlamentarinę tarybą, kuri savo ruožtu išdirbtų ne konstitucijos projektą, bet organizacinį statutą ir rinkiminį įstatymą nuolatinei parlamentarinei tarybai rinkti. Konstitucija ir laikiną susirinkimą konferencija laikinai atmeta ir palieka jas tam laikui, kol Vokietiją bus suvereninė valstybė. Dėl tos pačios priežasties konferencija atmeta šių pakeitimą sričių viduje su išimtinėmis nežymių pakeitimų pietvakarių Vokietijoje. Pagrindinė šių revizija esąs visos Vokietijos vyriausybės reikalas. Dėl okupacinio statuto konferencija pageidauja, kad statutas būtų tikslioj ir aiškioj formoje parengtas. Dėl eventualių ginčų statutą praktiškai vykdant, konferencija siūlo steigti trečiųjų teisnę. Konferencija pasisakė ir dėl užsienio prekybos pagrindų. Konferencija vienbalsiai atmetė sovietų okup. srityje vykdomas valdymo formas.

Berlyno vyr. burmistras ponis L. Schröder padėkojo vakarų Vokietijos miestams už miesto paramą užblokuotam Berlynui.

Komunistas pabėgo nuo komunistų

Vašingtone susitikę amerikiečių ir jugoslavų valdininkai išlygino visus buv. nuomonių skirtumus finansiniais reikalais. Tai liečia Jugoslavijos aukso grąžinimą, karo metu paskolos-nuomos įstatymo skolas ir JAV-bių piliečių turto nacionalizavimą Jugoslavijoje.

Iš Budapešto pranešama, kad į Vengriją atbėgo jugoslavų komunistas Judas. Jis priklauso Jugoslavijos komunistų partijos serbų grupei ir viešai pritarė koninformo pritarinams. Judas Jugoslavijoje buvo laikomas išdaviku ir provokatoriumi, ir jis bijodamas galimo arešto pabėgo į Vengriją.

Maskvos ir Sverdlovsko universitetuose studijuoją jugoslavų studentai viešai paaiškino, kad jie nepritaria smerkiančiam jugoslavų komunistus Koninformo nutarimui. Jugoslavų studentai teisingai savo partiją ir vyriausybę ir nėgina įrodyti, kad jos nenutolo nuo Markso ir Lenino mokslo.

PALESTINOJE VĖL LIEMASI KRAUJAS. Vykdomas į JAV-bes, grovas Bernadotte pareiškė Romoje, kad jis visgi tikis į Palestinos ginčų taikinę išsprendimą. Palestinoje žydai užėmė Liddos aerodromą, didžiausį Palestinoje. Jeruzalėje nežymus susišaudymas. Krašto pietuose žydai netė į kautynes 10.000 vyrų. Mūšį laimėjo arabai, užėmė kelis kaimus. Buvo 700 žydų ir 200 arabų.

Leidžia Dedelstorfo Taut. Liet. Komitetas. Redaguoja L.Pilipavičius